
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være Innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Det rastløse onde. — Genter-Alteret 500 år. — St. Olavs Forbunds landsmøte. — Elsk din sognekirke. — Den nye kunst og vi katolikker. — Årsberetning for St. Olavs Forbund 1931. — Barmhjertighetens seier. — Herhjemme — og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Det rastløse onde.

«Du skal ikke si falsk vidnesbyrd mot din næste.» — Dette bud hører også til de ti Guds bud, men det er merkelig at nettopp dette bud glemmes så ofte av mennesker som ellers er nok så flinke til å overholde alle de andre.

Ser vi hen på Kristi liv da ser vi noget helt annet: Han avla aldri et falsk vidnesbyrd mot sin næste, Han gjorde sig aldri skyldig i lettkjøpte, ugrunnede dommer om sine medmennesker, Han som dog kjente menneskenes hemmeligste tanker og best skjulte meninger. Han utsatte sin dom til selve dommedagen. I himlen og tabernaklet fortsetter Han dette liv som midler mellom Gud og menneskene, som talsmann hos sin Far. Nu som da ber Han sin Far: «Tilgi dem, ti de vet ikke hvad de gjør.» Nu som da sier Han til dem man snakker ondt om: «Kom til mig alle I som er besværet og bekymret og jeg vil gi eder hvile.»

Det er ofte rent forbausende med hvilken flytende skråsikkerhet og irriterende selvgodhet der blandt kristne tales om andres feil, om andres gjøren og laden. For et menneske med et sannhetskjærlig sinn må det være en ren tortur å høre på slike nærmere opplysninger angående et eller annet stakkars menighetsmedlem. Disse «oplysninger» som forsynt med etiketten «broderlig» eller «søsterlig» også former sig som formaninger til «synderen» — formaninger, som det kun er de ferreste gitt å kunne rette til andre, fordi de krever foruten en udadlig livsførsel, en takt, en menneskekjærlighet og en menneskekunnskap som ikke er hver manns eie. Ellers bare skader de istedet for gavner.

Hvor mange kristnes liv er blitt helt ødelagt, hvor mangt et menneskesinn forbitret på grunn av sine med-kristnes ikke bare falske men også lettsindige og ugrunnede dommer og «broderlige formaninger», på grunn av at man ikke behersket det farligste organ man har: *tungen, det rastløse onde*. Intet menneskelig

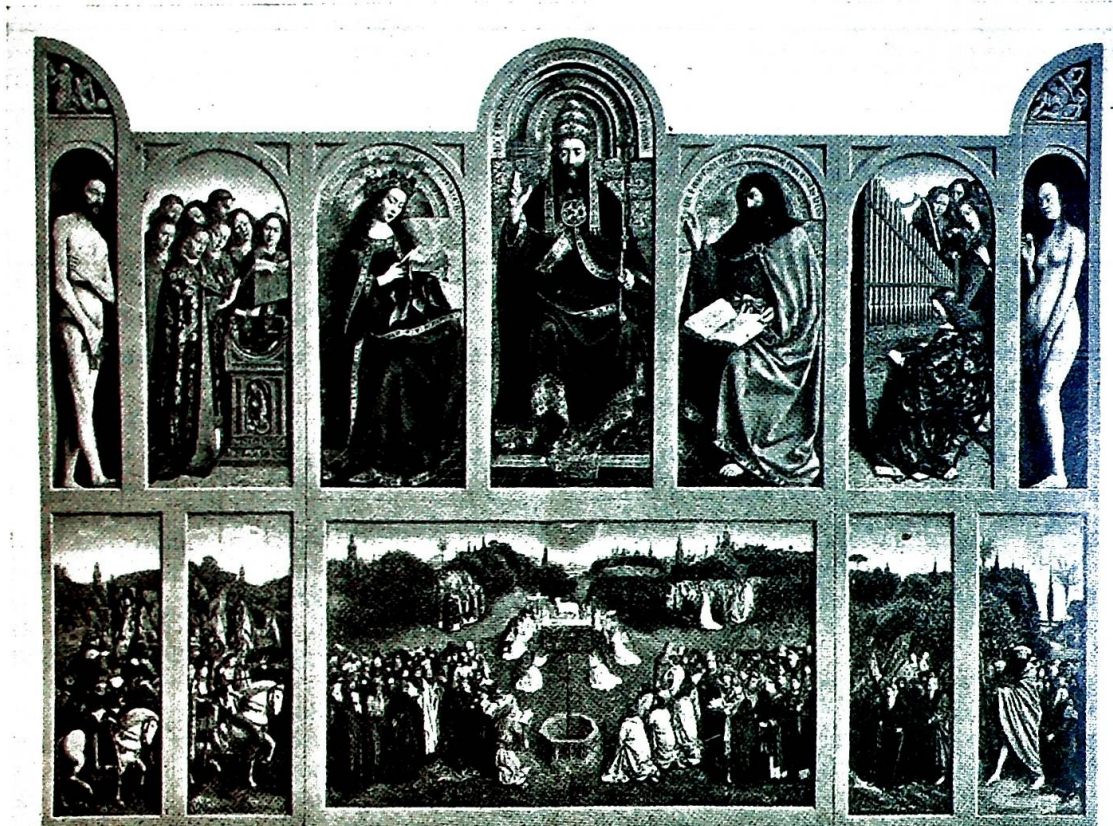
organ blir så ofte omtalt i den Hellige Skrift som dette «*lite lem*». Den beste og mest uttømmende beskrivelse gis oss i Jakobs brev tredje kapitel, hvor han nettopp taler mot dem som så gjerne vil lære og opdra andre, mens de gjorde bedre i å opdra sig selv først. Han skriver:

«Mine brødre, ikke mange må bli lærere, da I vet at I vil få en strengere dom. Ti vi støter alle an i mange ting. Derson nogen ikke støter an i ord, da er han en fullkommen mann, der også kan holde sitt legeme i tømme. Når vi legger bisset i munnen på hestene for at de skal lyde oss, så styrer vi også hele deres legeme. Se også skibene, skjønt de er store og drives av sterke vinde, styres de med et litet ror dit hvorhen styrmannen vil.

Således er også tungen et litet lem, men roser sig av store ting. Se en så liten ild hvor stor en skog den setter i brand. Også tungen er en ild, en verden av urettferdighet. Tungen er det blandt våre lemmer som besmitter det hele legeme og setter livsens hjul i brand og settes selv i brand av helvede. Ti alle dyrs natur, både fuglers og slangens og de øvriges, temmes og er temmet av den menneskelige natur, men tungen, det rastløse onde, full av dødbringende gift, kan intet menneske temme. Med den priser vi Gud og Faderen, og med den forbanner vi menneskene som er skapt etter Guds billede. Av samme munn utgår velsignelse og forbannelse. Mine brødre, dette må ikke være således»

Leser vi ved siden av Jakobs ord også Kristi uttalelse: «Men jeg sier eder at menneskene skal gjøre regnskap på dommens dag for hvert unyttig ord de har talt. Ti av dine ord skal du frikjennes og av dine ord skal du dømmes», — da er det vel grunn til for oss å se først på bjelken i vårt eget øie før vi optas helt av splinten i en annens, ti ingen er uten feil, ingen uten byrde. «*Forlat, så skal eder forlates*».

Genter=Alteret 500 år.

Genter Alterskapet, åpnet. Av Hubert og Jan van Eyck.

I mai måned 1432 fikk byen Gent en kunstskatt som skulde bære dens navn over hele den civiliserte verden i sekler etterpå: sin berømte altertavle, malt av brødrene van Eyck og opsatt i St. Johanneskirken, den nåværende St. Bavo-kirke.

Vel blev billedet spredd i mange år for alle vinde — et velkomment krigsbytte for alle hærer — noen av dets deler blev solgt da byen trengte penger — men nu er det atter samlet og opsatt på plass og gjør sin by til et valfartssted for kunstnere og kunstsjønnerne fra hele jordkloden.

Altertavlen betegner det største verk av hele den store nederlandske kunst — dens generalnevner fristes man til å si. Så meget desto mer bemerkelsesverdig som man fører oljemaleriets historie tilbake til dette billede. Men det er ikke alene dets materiale, dets form, dets tilblivelse som gir det dets store kunstverdi — det er dets idé: man kan med rette kalle det et helt teologisk program, en hel katedral for sig selv. Med lukkede fløier forbereder det oss på Frelseren — åpnet viser det oss frelsen i himlen så vel som på jorden. Når fløiene er lukket, ser man i den øverste halvdel

bebudelsen og derover to profeter og to sibyller — i den underste halvdel to som stenstatuer malte figurer av de to Johanneser, og ved siden derav to helt realistisk malte portrettskikkelser av de to givere: borgermester Jodocus Vydt og hans hustru. Hele dette ytre toner i avdempede farver: det skal spenne vår forventning og hensette oss i Adventsstemming. Så lukkes fløiene op og hele frelsens fylde utbredes for oss.

Denne nederste halvdel er viet jorden — dog ser man ikke Frelseren selv, men kun i symboler: som lammet og som livets brønn. Men selv i symboler tvinger Han hele menneskeheten til tilbedelse. I et landskap som den fra himlen kommende Frelser har gitt paradisk skjønnhet, kneler omkring sakramentsalteret symmetrisk ordnede grupper av engler, profeter, vismenn, hellige biskopper og hellige jomfruer — alle oplyste og velsignet av strålene fra den Helligånd som i skikkelse av en due svever over dem. På sidefløiene drar nye skarer frem: til venstre et kavalleri av de rettferdige Kristi stridsmenn og riddere — til højre eneboerne og de av den hellige Kristoforus førte

pilegrimmer. På hele denne nederste halvdel hersker bevegelse — her drages man mot ett mål, ett midtpunkt. Ikke så på den øverste halvdel — der er alt opphøiet hvile og ånder fred.

I overnaturlig legemsstørrelse troner Kristus som Gud og Verdensherskeren mellom sin Moder og Døperen, mens englekor ledsager dem med musikk, og på de ytterste fløier trer det første menneskepar, hvis syndefall nødvendiggjorde forløsningen, beskueren i møte.

Mange bindsterke bøker er skrevet om dette verk — hver detalj har vært gjenstand for kritisk og vurderende behandling. Uansett trosbekjennelse, og ikke minst mangel på trosbekjennelse, er kunstnere møttes i ærefrykt og beundring overfor det geni som har skapt dette mesterverk. Som innsats i menneskehetens kul-

turhistorie har det sin umålelige verdi — men ennå mer umålelig er dets religiøse betydning. I århundrer har de fattige i ånden og de fattige i det materielle knelt med sine rosenkranser foran billedet, og hvad dets mestere har formidlet for disse regnes kanskje i «livets bok», dem til større ære enn all den kunstglede de også har bragt.

Derfor vil intet katolsk blad verden over la denne måned gå upåaktet hen — denne måned hvori for 500 år siden et verk stod ferdig som direkte åpenbarer hvad mennesket kan skape når det lar sig inspirere av ånden og bare blir instrument for Skaperens egen tanke. I virkeligheten er all *kunst* aldri menneskelig *kunnen* — det er menneskets *villen* det sanne, det gode, det skjønne — det er den menneskelige gjenglans av den første skaperakt: «*Bli lys —!*»

St. Olavs Forbunds landsmøte.

Det pleier å være noe av en stråff når man som tilhørende den kategori av mennesker som Helge Krog har døpt: «skrivende folk og fe» skal referere en generalforsamling eller et møte. Det er som en ørkenvandring av tørhet og ensartethet — uten en eneste liten oase hvor kamelene kan forfriske sig — sans comparason forøvrig! En undtagelse fra denne dessverre-regel var det landsmøte, som under bankchef Parmanns ledelse blev avholdt annen pinsedag i foreningslokalet, og som hadde samlet ikke så få tilhørere foruten representantene for de lokalforeninger som står tilsluttet forbundet. At møtet blev så livlig og levende skyldes i første rekke formannen, hvis sikre og myndige fremtreden forbindes med en personlig elskverdighet som får de minste tilløp til friksjon til å stanse i sin vorden og skaper en fullstendig idyll utav en så ubekvemt materie som i almindelighet en generalforsamling er.

Og så et til: at de fremmøtte ikke kom sammen av subjektiv interesse eller for å dyrke klasseformål som ellers så ofte foreningsmedlemmer gjør. Det som forbundets medlemmer samles om er — som Administrator betonet så sterkt i sin avslutningstale — det største av alt, den største jordiske oppgave. Utbredelsen av vår hellige Kirke her hjemme. En overpersonlig idé med en bærende kraft, som ikke tillater noen egoisme, selv den mest sublimerte, å ta ledelsen, og som viser sig i den gode vilje til samarbeide, forståelse, enighet. Derfor hadde formannen rett da han straks i begynnelsen konstaterte: «Dette er virkelig en fredelig forsamling!» Fredeligsinnetheten bar den over de divergenser som alltid finnes og må finnes så lenge mennesker er mennesker og ikke mekanikker — fredeligsinnetheten ga decharge for regnskapet og gjenvalgte formann og styremedlemmer — fredeligsinnetheten bragte den glede med sig som ga sig utslag i den åpne sans for ord- og situasjonskomikk som til tider slapp latteren løs — sansen for den store, ekte og sanne humor, som er uløselig knyttet til katolicis-

møn, feiret skjønne triumfer. Det var et ualmindelig morsomt møte — undtagen oplesningen av regnskapet: tall er nu engang ikke spor av morsomme, men de er uundgåelige — men det må sies, at her i *dette* tilfelle var tallene ualmindelig lite morsomme: de var nemlig så altfor små —! Ikke på utgiftene: der var de gledelig små, og beundringsverdige er det å kunne gjennomføre et så velsignelsesrikt arbeide som pater Lutz' foredragsturne for en så fantastisk lav sum! — Men inntektene — og først og fremst medlemsantallet — !!

Derfor føler bladet «St. Olav» sig kallet til nu å fremkomme med det personlige spørsmål til hver enkelt som leser dette: «Kan Du forsvare ikke å være medlem av den form for katolsk aksjon her i vårt land som bærer navnet St. Olavs Forbund? Sant nok, det står ikke i budene med navns nevning at du *skal* dette — men så sant som Du elsker Din Kirke og dens nådegaver til Dig: kan Du forsvare ikke å elske Din næste som Dig selv — ikke å ville bidra Ditt til å hjelpe ham frem til å finne den samme lykke som Du har funnet selv? Efter den store kontingentreduksjon kan pengespørsmålet ikke spille noen rolle — men har Du råd til å *la bli* å være medlem? Råd til å undvære den velsignelse som følger med ett felles korstog for gjenerobringen av St. Olavs land for den samme tro som han ofret livet for? Har Du i vårt kolde land råd til å undvære den ild som utstråler fra arbeidet for en idé — for idealef? Kan Du glede Dig ved varmen fra Monstransen sol og vite, at rundt om Dig fryser mennesker i sine tomme kirker — mennesker av Din egen slekt — Dine nærmeste kanskje? Kan Du forsvare ikke å bære Ditt lille vedknippe til å holde en flamme brennende av denne hellige ild ved å støtte vår eneste landsomspennende organisasjon?»

I sin vakre og varmtføyte velkomsttale kom bankchef Parmann inn på sine følelser da han så at møtet var blitt bekjentgjort som et «stort» landsmøte, og visste med sig selv, at storheten foreløbig kun lå i hvad for-

bundet vilde, ønsket og håpet, lå i dets idé og dets innhold, mens utslagene ennå lå så langt tilbake og var så små og svake mot alt det store som skulde bæres frem. Hans tale hadde fortjent å bli hørt av en langt større krets — den skulde bære sig inn i alle katolikkens bevissthet og mane den til aksjon, så de stilte sig under St. Olavs beskyttelse ved å verne og kjempe for ham som hans ånd nu lever i det som i felles tro og bekjennelse med *hans* tro og bekjennelse nu bærer hans navn —! Vi har ikke lov til å anrope ham om forbønn og hjelp hvis vi ikke tilhører hans hær, og vil — *når* og *hvor* vi kan — være med på å gjenvinne landet for fedrenes tro. Vår tids våpen heter: katolsk aksjon, i samfund, i forbund med hverandre så sant vi tilhører den hellige, katolske Kirke og ikke er løsrevne individer uten grobunn og holdepunkter. Og ett holdepunkt er det forbund som omfatter prester og lægfolk — St. Olavs eget forbund —!

Efter at bankchef Parmann hadde holdt sin velkomst-tale blev navnene på de tilstedeværende representanter for de forskjellige lokalforeninger oplest. Arendal, Bergen, Fredrikstad, Oslo, Tromsø, Trondheim, Stabekk og Hamar hadde sendt delegerte. For Arendal: Pater Lutz — Bergen: hr. Bjarne Johannesen — Fredrikstad: hr. Leo Müller — St. Olav, Oslo: hr. A. Hadland, hr. Birger Nylund, frk. Randi Straith — St. Halvard, Oslo: hr. Dag Jensen, frk. Paule Abry — Tromsø: fru Sørum — Trondheim: frk. Louise Bakcke — Stabekk: pastor van der Vlught og hr. A. Boesje — Hamar: hr. Tillier.

Dessuten var der fremmøtt en tallrik representasjon for den herværende geistlighet, og særlig ønsket formannen superioren for Nord-Norges kirkedistrikt, høiærverdige pater Starke, velkommen. I alt var det 22 stemmeberettigede til stede. Av Centralstyret møtte formannen, kassereren fru Bonnevie, sekretæren hr. H. Barra, Administrator, Mgr. Kjelstrup, frk. M. Knudtzon — som fikk en særlig hjertelig velkomst på grunn av sin tapperhet og interesse ved å møte til tross for sitt alvorlige sykehusopphold for nylig — hr. A. Bjørnstad og hr. A. Kollerud. Fraværende var Mgr. Snoys og frk. Boe, som sendte en telegrafisk hilsen. Av varamedlemmene hadde konsul Berrum forfall — frk. Th. Borch og hr. Hongslo møtte.

Efter at formannen hadde foreslått og fått bemyndigelse til å sende et telegram til fru Undset på hennes fødselsdag, blev årsberetningen oplest. Man vil finne den annet steds i bladet. Efter at regnskap var avlagt og decharge gitt — regnskapet vil bli inntatt i kommende nummer av bladet — drøftedes de forandringer som Norges apostoliske vikariats deling i tre selvstendige kirkedistrikter nødvendiggjorde at der blev foretatt i vedtektene. Disse forandringer forelå som formulert forslag fra høiærverdige administrator Irgens i samarbeide med de to andre overhyrder, og skrivelsen desangående oplestes:

VICARIATUS APOSTOLICUS

de Oslo

no. 448/32

Oslo, 29. april 1932.

Herr Bankchef N. Parmann,
Formann i St. Olavs Forbund, Oslo.

Ad Endringer i Forbundets vedtekter.

Under henvisning til drøftelsen på centralstyremøte 18. ds. angående de forandringer i Forbundets vedtekter som fremkalles ved delingen av Norges Apostoliske Vikariat i tre selvstendige ordinariater med respektive landsdeler, vil jeg herved få gi meddelelse om resultatet av de forhandlinger som blev ført i Oslo 19. april mellem de kirkelige overhyrder for Nord-Norges og Mellem-Norges kirkedistrikter og under-tenede.

Man kom uten vanskelighet til å enes om følgende resolusjon:

Man anser det for maktpåliggende at St. Olavs forbund vedblir å være et forbund omfattende hele landet. Forat dette kan gjennomføres efter den nye kirkeinndeling blir det imidlertid påkrevet å foreta en del endringer i de nuværende vedtekter. Man antar at nedennevnte endringer skulde tilgodese alle berettigede interesser uten å være til skade for forbundets arbeide og vekst:

Ad I. Siste passus endres til: Den apostoliske vikar i Oslo er forbundets protektor og forbundets vedtekter må godkjennes av ham i samråd med overhyrdene for Nord-Norges og Mellem-Norges kirkedistrikter.

Ad II. Da Norges Apostoliske Vikariat er ophevet bør det hete: St. Olavs forbund har til formål å støttet den katolske kirke i Norge i dens arbeide for å styrke, forsvare og utbre den hellige Olavs tro.

Ad V. Det må her gjøres en forandring som tar sikte på å sikre de nye kirkedistrikters representasjon i centralstyret. Man tenker sig den nye ordlyd således:

Forbundet ledes av et centralstyre på 12 medlemmer, hvorav 5 geistlige. 3 geistlige, hvorav minst 1 utenbys, opnevnes av den apostoliske vikar. Overhyrdene for Nord- og Mellem-Norges kirkedistrikter opnevner hver en geistlig, som kan møte ved en varamann der opnevnes blandt Vikariatets geistlige av vedkommende overhyrde i samråd med den apostoliske vikar. De 7 øvrige, o. s. v. — som før.

Ad IX. Forandringer og behøver den apostoliske vikars samtykke i samråd med de andre overhyrder. Opløsning kan kun skje med tre fjerdedels stemmeflerhet, og forbundets kapital tilfaller da de katolske overhyrder i Norge.

Med disse forholdsvis enkle forandringer skulde problemet være løst og St. Olavs forbund under de nye forhold vedbli å virke for sitt landsomfattende formål: å utbre og forsvare Hellig Olavs tro i vårt fedreland.

Jeg vil be Dem, herr Formann, opta disse forslag til endring av vedtektene og søke dem fremmet på kommende landsmøte.

Motta forsikringen om min særlige høiaktelse

Deres hengivne

H. Irgens (sign.)
Apost. Administr.

Forslagene akseptertes entemmig.

Man gikk dernæst over til valg. Som formann gjenvalgte bankchef Parmann med akklamasjon — likeledes de to fratredende styremedlemmer: frk. Boe, Arendal og frk. M. Knudtson, Larvik. Som ny varammann i stedet for hr. Hongslo som ikke kunde motta gjenvalg da han var valgt inn i styret for St. Halvard lokalforening, valgtes hr. Lund. Som revisor ved siden av frk. Müller valgtes hr. Hadland.

Til slutt holdt Administrator en anslående tale. Idet han mante til støtte av Forbundet og dets velsignelsesrike virke, minnet han om at den katolske aksjon, hvorav også dette forbund var et ledd, satte den nuværende pave Pius XI alltid i første rekke og anså som Kirkens største oppgave. Vi burde som rettesnor ta Pauli ord: «Kristi kjærlighet nøder oss —» og vi kunde være sikker på, at velsignelse vilde følge alle som samlet sig om dette arbeide, hver på sitt sted og på sin måte, men forbundet med hverandre gjennom St. Olav. Talen som blev fremført med Administrators sedvanlige overbevisende varme og kraft, gjorde et dypt inntrykk. — Møtet innlededes med avsyngelsen av Olavshymnen og sluttet med at pastor Irgens lyste velsignelsen over alle de tilstedeværende.

E.

Elsk din sognekirke.

Den katolske Kirke er i urokkelig enhet bygget op av bispedømmer som alle står under Paven. Bispedømmene er igjen sammensatt av menigheter, som står under Biskopen. Paven og Biskopene er de menn, som i Guds navn og av Guds kraft lærer, fører og helliger oss, troende. Især er det deres store oppgave å forkynne Guds ord, å meddele sakramentene, å frembære det hellige Messeoffer. Det er innlysende at de trenger en egen kirke for å kunne utføre sitt hellige embede, og fordi Biskopens stol eller cathedra står i denne kirke, kalles den: en Katedral.

Pavens egen kirke er Lateran-kirken i Rom. Likesom Paven er alle troendes øverste Hyrde og Far, så er også hans kirke den første i hele verden og moderkirken til alle andre kirker. Lateran-kirkens vielse feires derfor også hele verden over, i alle bispedømmer og alle menigheter.

På samme måte er biskopskirken eller katedralkirken den første i hvert bispedømme. Katedralkirkens innvielse skal derfor feires av alle menigheter i dette bispedømme. Menighetskirken er så og si bare en fortsettelse og en forlengelse av moderkirken. St. Laurentiuskirken i Drammen er f. eks. en «datter» av vår beskjedne katedral, St. Olavskirken.

For å få en riktig forståelse av dette er det nødven-

dig å gå tilbake til den tid da hvert bispedømme bare hadde én kirke. I denne kirke frembar Biskopen sammen med sine prester den Hl. Messe, slik som det skjer den dag idag ennu i mange østerlandske kirker og hos oss ved prestevielsen. I den tid fantes det nok flere bedehus, men i dem kom man bare sammen til fellesbønner, men ikke for å frembære det hl. Offer. Da de troendes antall øket følte snart nødvendigheten av at der på flere steder var anledning til å bivåne den hl. Messe. Derfor utvidet Biskopen sin Kirke så å si ved å bygge et stykke til den på et annet sted. Til dette sted sendte han så en av sine prester for å frembære det hl. Messeoffer. Etter Messen vendte presten igjen tilbake til sin moderkirke. Men heller ikke dette var i lengden tilstrekkelig, og snart sendte Biskopen til disse kirker prester som bosatte sig der for å utøve den prestelige gjerning. I Biskopens navn, sendt av ham, underviste, førte og helliget de de troende, og således opstod menighetene, hvis førere kaltes: pastores, d. e. hyrder, sogneprester.

Nu er det lett forståelig at omenn det står enhver troende fritt for å bivåne den hl. Messe i den kirke som han selv ønsker, bør han allikevel foretrekke sin egen sognekirke. Sognekirken, bygget av Biskopen for ham, er det bånd, som binder ham til sin biskopskirke og gjennom biskopskirken er han igjen knyttet til Pavekirken. I hans sognekirke leses på søn- og helligdager den hl. Messe for hans evige og timelige vel. Gudstjeneste der forrettes av en eller flere prester, som av Biskopen er sendt særlig til ham.

Derfor skulde egentlig enhver troende først og fremst besøke sin egen sognekirke. Det er dog hans familiehushus. I hans og de andre menighetsmedlemmers navn frembærer presten der det hl. Offer. I denne kirke blev han selv og blir også hans barn gjennom dåpen Guds barn og den Helligånds boliger. I denne kirke hører han også navnene på sine trosfeller i menigheten som skal inngå ekteskap. Han bør vite det, ti det er medlemmer av den samme underavdeling av den store moderkirke, som han også er medlem av. Han hører også de sykes og avdødes navn der forat han skal be for dem, likesom også en gang hans eget navn vil bli oplest der og bedt en bønn for ham.

Nu vil kanskje nogen, især byfolk, innvende at han allikevel ikke kjenner mange mennesker i sin egen menighet. Han bosatte sig der mer tilfeldig og flytter snart igjen. Men dette forandrer ikke noe på at sognekirken er bygget for dem som bor innenfor denne menighets grenser, det være for kortere eller lengere tid. For dem er menighetspresten, især sognepresten,

den egentlige sjelehyrde, sendt av biskopen, og han er Guds sendemann. Visstnok kan der finnes grunner til å handle anderledes, men som regel bør de troende ha en fast plass i sin egen kirke, hvor de om søndagen kommer for å bivåne den hl. Messe, som så ofte frembæres for deres eget åndelige og timelige vel samt for å høre Guds ord, slik som det forkynnes dem av den prest som er sendt dem.

Den nye kunst og vi katolikker.

Efter et foredrag av pastor Grossek.

Kan vi — tør vi i en tid hvor millioner av menn, kvinner og barn ikke har det daglige brød, beskjeftige oss med kunst, med den nye kunst og bekymre oss om den? Har vi i det hele tatt lov til å tale om kunst som en livsbevarende og livsnødvendig faktor? Ja — og atter ja! Der kan ikke være tvil om at et folk som vil vokte og skjerme sin kultur og stadig løfte og høine den, må ha en tidsmessig kunst, grunnfestet i Kirken, levende og i stadig utvikling — —

Vi kan i våre dager ikke mer bygge stiliserte gotiske, romanske eller barokke kirker — det motsier på det sterkeste den innerste sannhetens ånd. Det 19de århundre som i det hele tatt var så besynderlig sterilt i arkitektonisk henseende, forstod ikke denne uskrevne lov, men så sig stadig tilbake i en for oss ikke mer forståelig retrospektiv innstilling, som det til og med var stolt av. Men den som bare kopierer er ikke kunstner og skaper ikke kunst.

Den ekte kunststil blir født — ikke laget! Nascitur — non fit! Den vokser som en blomst, organisk og lovmessig ut av menneskehetens sjelelige struktur — springer ut i det menneske som er fylt av sin tidsånd og derfor skaper ut fra den. De store stilarter har alltid vært helt logisk og harmoniske — hvert bygningsverk fra gotikken eller romantikken eller de andre kunstepoker stod i den intimeste samklang med sin tids menneskers mentalitet. Det vil aldri falle oss inn å klæ oss nu som en rådsheer eller borger fra middelalderen, som en ridderfrøken eller en renessansedame, således som en Rubens eller Velasques malte dem — det vilde virke latterlig og føles som var vi på karneval. Men våre kirker derimot har vi i mange årtier bygget i de former som tilhørte disse svunne tider, akkurat som påklædningen og den indre tanke og følemåte. Med denne meget enkle og selvinnytsende parallell ser vi tydelig den store usannhet som har behersket vår kirkelige kunst i over et halvt århundre, og som vi ennu den dag idag ikke er helt befriet for. Fordi det forrige århundre ikke hadde en klar erkjennelse av dette faktum kan vi godt bedømme dets villfarelser mildt, men intet kan undskylde oss, om vi vil bli i den samme usannhet. Det er en direkte synd mot kunstens ånd!

Det begynner også å gå op for mennesker hvad

sannhet på kunstens område vil si. Ikke bare for de få som allerede i nogen tid har vært klar over, at det kunde ikke fortsette å gå som det gikk, og at der også i kunstens verden var noget som het sannhet og redelighet — men også for den store almenhet demrer det at vår tid ikke alene er forpliktet til, men også i stand til å skape sig sin egen kunststil, en ny stil, og at denne ikke alene er funnet, men også i ferd med å utvikle sig og avklares.

Som kriterium på denne nye kunst kan man opsette: klar disposisjon, kubiske former, materialekthet og respekt for materialets særegenhet. Den er saklig med en sterkt betonet nøkternhet, gir avkall på alle ornamenten og er kollektivistisk, hvad der er selvfølgelig i en tid som i hele sin streben tenderer kollektivismen. I ordets gode betydning er den «momentan». og Kirken beskytter den — for vel er Kirken konservativ, men kun i Dogmene og i Moralen — den er og har alltid vært bæreren av alle kulturfremskritt og mor til alle stilarter. Derfor må vi heller ikke nu være konservative, hvad der vilde være ensbetydende med tilbakegang og isolering — man vilde løpe den risiko å skape sig et «Ghetto» — vi må leve med de levende og skape med dem: «la de døde begrave sine døde!»

Årsberetning for St. Olavs Forbund 1931.

Centralstyret har i det forløpne år bestått av: formann hr. N. Parmann, kasserer fru A. Bonnevie, sekretær hr. H. Barra, høiærv. admn. pastor H. Irgens, Mgr. Dr. K. Kjelstrup, Mgr. H. Snoeys, Bergen, frk. S. Boe, Arendal, frk. M. Knudtzon, Larvik, hr. A. Bjørnstad og hr. A. Kollerud. Som varamedlemmer har møtt: hr. E. L. Berrum, Fredrikstad, frk. Th. Borch og hr. Johs. Hongslo.

I årets løp er avholdt de reglementerte 2 styremøter.

Fra Lokalforeningene og menighetene er der i alt innkommet kr. 1,847.24, heri medregnet Kirkekollekten kr. 431.24. Året forut var det kr. 1,870.06.

Medlemstallet er ifølge de innløpne opgaver gått ned med netto 4 medlemmer for det hele land. Der mangler kun opgaver fra Hammerfest, som ifjor opgav 19 medlemmer. Hvorvidt der er nogen forandring her, vet vi altså ikke.

På vårt forlag er i semesteret utkommet Pater Lutz' bok «Lourdes og dets mirakler» i et oplag av 1000 eksempl. Til utgivelse av boken fikk vi et bidrag av frk. Marie Knudtzon på kr. 100.00. Beløpet er anvendt til bokens avertering. Enn videre har vi under trykning nye oplag av to av Mgr. Kjelstrups småskrifter i oplag 5000 av hver.

Fra fru Undset fikk vi restoplaget av Gösta af Geijerstams vakre prospektkort, vi har trykt op nye oplag av 4 kort som var utsolgt.

Fra Helge Erichsen & Co. foreligger ennu ikke årsregnskap, men en del av våre bøker strøk med i bran-

den hos firmaet. Vi fikk en erstatning på kr. 1,360.00 for vår andel i assuransen. Som ny kommisjonær har vi fått Aas & Wahl A/S, idet Helge Erichsen & Co. ikke ønsket å fortsette. Beretning og regnskap for forlaget vil bli meddelt i «St. Olav» såsnart oppgjør er mottatt fra firmaet.

Vi har også i år hatt den glede å kunne sende Pater Lutz på en foredragsturné. Byene Tønsberg, Porsgrunn, Arendal, Kristiansand S., Stavanger, Hauge-sund og Bergen blev besøkt.

Den av Centralstyret utarbeidede Norm for vedtekter for lokalforeningene er i det vesentligste vedtatt av: Arendal, Bergen, Fredrikstad, St. Olav og St. Halvard, Oslo, Tromsø og Stabekk lokalforeninger. Fra Hamar, Hammerfest Porsgrunn og Trondheim venter vi på vedtagelse.

Barmhjertighetens seier.

Engang oppe i himlen trådte Allvidenheten, en lysende skikkelse med klare, gjennemtregende øine, frem for Gud og sa: «Fader, jeg vet en familie på jorden — mann, kone og barn — for hvis føtter for-dervelsens avgrunn har åpnet sig. Nød og bekymring har forgiftet deres hjerter med bitterhet og vrede, og hvis du ikke nu sender dem hjelp vil de gå til grunne.»

Da sa den himmelske Fader: «Jeg vil sende dem hjel-pen!» og idet han vendte sig mot de som var om Ham, spurte Han: «Hvem vil være mine henders redskap til å redde disse?»

Da trådte rettferdigheten frem — en høi, ridderlig fremtoning med en gyllen vektskål i hånden og han sa: «La mig, o Herre, gå til disse menneskebarn. Jeg vil veie dem foran deres dør og se om de er verdig din hjelp!»

Herren lot den gå, og Rettferdigheten steg ned og la mannens forbannelser, kvinnens ustanselige beklagelser og det syke barns utålmodighet på den ene vektskål. Men da den ikke fant nogen hengivelse, nogen tillit og nogen tro å legge på den annen skål, vendte den straks tilbake til himlen og ropte i hellig vrede: «Herre, de er ikke din nåde verd! Send din Allmakt til dem at den kan med sterke føtter knuse de onde under sig, ødelegge deres hus og utslette deres minne fra jordens overflate!»

Allmakten trådte frem — i en strålende uigjennem-trengelig våpenrustning med draget sverd og ventet på det vink som skulde by den å gå. Men da tonte Visdommens bløte stemme: «Fader, grip ikke ennu til din veldes siste middel! Du seirer størst når du seirer uten å ødelegge!»

Og atter spurte himlens Fader: «Hvem av Eder vil holde min Allmakts arm tilbake?»

Og straks knelte Tålmodigheten, et stille, harmonisk vesen, for Guds trone og bad om velsignelse til sitt forehavende. Den gikk — og kom ikke igjen.

Time efter time — dag efter dag gikk og Tålmodig-

heten kom ikke igjen. Rettferdighetens panne over-skyggedes mer og mer — Allmakten blev utålmodig og dens øine sprutet gnister, og dens fingre sluttet sig fastere og fastere om sverdet ved dens side.

«Hvor blir vår søster av?» spørsmålene fløi mellom hverandre. Og da ga Allvidenheten følgende beskjed: «Jeg ser Tålmodigheten sitte på hyttens terskel. Hun venter stille og urokkelig om ikke de beklagelsesver-dige vil komme ut til henne og stille sin fortvilelse under Forsynets klare stråler.»

Og atter løftet Visdommen stemmen og sa: «Herre, river du dem ikke ut av deres forstokkethet, kan Tålmodigheten aldri slippe til!» Og himlens Herre spurte igjen: «Hvem vil erobre de hårde hjerter for mig?»

Nu erklærte Helligheten sig parat til å forsøke å gjennomføre dette svære verk. Den løftet sine blendende hvite vinger, svøpte sig inn i sitt strålende ge-vant og svevet i neste øieblikk over Tålmodighetens hode inn i hytten. Men da den til velkomst kun fikk en forferdelig forbannelse av mannen, skrallende skjeldsord av kvinnen og bespottelser av barnets munn for den forferdet sammen og vendte med alle redselens uttrykk i sitt ansikt tilbake. «Herre, jeg kan ikke bo i de ondes telt: deres tanker piner mig, deres ord mishandler mig, deres gjerninger dreper mig!»

Rådløs så alles øine mot Faderen. Allmaktens an-sikt var blitt purpurrødt — den rev sitt sverd av skjeden og ropte med en stemme som rullet som tor-den: «Slipp mig løs! La mig gå!»

I redd forventning hang alles blick ved Gud — —

Men da trengte en elskelig skikkelse sig frem mellom søstrenes rekker. Den hadde et barns stemme, en engels øine, en helgens hånd og en moders hjerte. Med medlidenhetens tårer strømmende ned over sine kinner ropte hun: «Hold inne! Vær ikke dommer men forløser! La mig få gå til dem før du kaller Tålmo-digheten tilbake og gir Rettferdigheten og Allmakten frie hender!»

Og nådig klang Guds stemme: «Barmhjertighet — du mitt hjertes elskeligste datter og barn av min evige kjærlighet: gå i mitt navn!»

Da ilte Barmhjertigheten til den barmhjertige sama-ritan — fikk olje og vin av hans hender og overskred dermed terskelen til de håpløses hus.

Forbauset så beboerne på den fremmede skikkelse. Den glattet putene på barnets seng, forbandt dets sår og sang det i en søt og vederkvegende søvn. Den la brød på den sultende kones tomme bord og tok med mild, men uimotståelig kraft glasset med den bedø-vende gift ut av mannens hender, hvori han hadde forsøkt å glemme alle sine sorger. Den bragte sol-skinn inn i det kolde værelse og la en håpets spire i de oprevne hjerter.

Og den hvilte ikke før der fra de samme hjerter steg det gamle, skjønne rop til skyene: «Fader vår — du som er i himlen — til oss komme ditt rike — gi oss idag vårt daglige brød — og tilgi oss vår skyld!»

«Amen — Amen —» jublet tusener av stemmer som svar fra himlen om Guds trone. Og skålen med synderne på Rettferdighetens vekt fløi fort til værs

— dens byrde opløstes til intet. Allmakten stakk forsonet og tilfreds sit sverd i balgen og da Barmhjertheten viste sig i himlens port, medførende ved hånden den hjemvendte Tålmodighet, klang som velkomst den vidunderlige sang henne i møte:

«Misericordias Domini in aeternum cantabot» —
Herrens Barmhjerthet vil jeg lovsynge i evighet —!

Fra Vikariatet:

Høiærv. monsignore *H. Snoeys* er efter ansøknings entlediget fra sitt hverv som medlem av St. Olavs forbunds centralstyre. Som nytt geistlig medlem er opnevnt velærv. herr sogneprest *J. Recktenwald*.

Herhjemme —:

Oslo.

Paramentforeningen holdt første søndag efter pinse sin generalforsamling og i forbindelse med den en utstilling av mange vakre kirkebroderier. Utstillingen blev besøkt av mange av menigheten som beundret de fremlagte arbeider. Foreningens gode formål: å bidra sitt til å gjøre vårt kirkehus så verdig og tiltalende som mulig fortjener all den støtte man kan yde den, og man bes erindre at det ikke alene er med personlig arbeide man kan bistå den — også pengebidrag motas med stor takknemmelighet av de flittige damer.

R. I. P.

Fredag 20. mai klokken 3 eftermiddag hensov stille og fredelig vår kjære søster *Louise Antoinette*, efter 14 måneders smertelig sykeleie.

Den avdøde begynte sitt ordensliv i St. Josephs-søstrenes Moderhus i *Chambéry*, hvor hun avla sine evige løfter den 7. september 1895. Siden 1900 virket hun som fransklærerinne på St. Josephs Institutt. Hennes liv var rikt såvel på arbeide som også på lidelse. Derfor håper vi at hun får høste en herlig lønn av Mesteren som hun tjente med så stor kjærlighet og offerånd.

Vi anbefaler vår kjære avdøde søster til menighetens forbønn.

Z.

Hamar.

St. Torfinns menighet holdt også i år — sine tradisjoner tro — 17de mai-fest i de vakre foreningslokaler. Velærverdige pastor *Sund* åpnet programmet med en anslående tale for dagen — men i år blev den store begivenhet dog avsløringen av et bilde av fru *Sigrid Undset*, som vi alle her oppe anser som menighetens velgjører og som er gjenstand for vår høieste aktelse og varmeste hengivenhet. Talen for henne blev holdt av formannen for Hamar lokalforening av St. Olavs-forbundet, hr. forstkandidat *Borchgrevink*. Dessverre

var fruen ikke selv til stede, men gjennom den begeistring fremstilling av vår berømte dikterinne fulgte vi hennes liv som det ytret sig i hennes verker, samtidig med at vi minnedes hennes egen menneskelige katolske personlighet og vår menighets opofrende trosfelle.

X.

— og derute:

Nytt bibelinstitutt i Jerusalem.

Foruten Dominikanernes berømte bibelskole er der i løpet av de siste år opstått to nye bibelinstitutter i Jerusalem, nemlig et grunnlagt av Jesuiterne og et av Franziskanerne. De sistnevnte — i århundrer voktere for de fleste av de hellige steder — hadde allerede i 1926 under sin ordensgeneral *Bernhardin Klumper* påbegynt sitt institutt, men dets fullførelse forsinkedes ved at dets første direktør, den ansette arkeolog dr. *Gaudentius Orfali*, omkom i 1926 ved et ulykkestilfelle. Nu er der ved instituttet ansatt 6 professorer og forelesningenes publikum har et meget internasjonalt tilsnitt. Instituttet forføier foruten et kostbart bibliotek også over verdifulle samlinger til studium av historie, geologi og botanikk. Dessuten har den en myntsamling på over 9000 eksemplarer, hvorav nogen stammer fra makkabærtiden. En komplett samling av gamle lamper fra den kanaeiske periode hører også til instituttets skatter, likesom en hel sal er fylt med egyptiske oldsaker, der avgir et rikt felt for bibelstudiet.

Instituttet legger stor vekt på studiet av det hellige lands topografi, og en gang ukentlig besøker studentene, som alle er prester, Jerusalems og nærmeste omegns hellige steder, mens de en gang månedlig reiser til de viktigste bibelske steder ellers i Palestina. En gang årlig går turen til Baal og Damaskus. Det ser ut til at hele denne institusjon vil bli en meget viktig faktor i studiet av det hellige land og de hellige bøker.

Turin.

Ved Don Boscos grav i Turin holdt Salesianerne den 14. mai sitt generalmøte, hvor man skulde velge efterfølgeren av den i desember måned avdøde general *Don Philipp Rinaldi*. Under hans embedstid hadde Salesianernes hedningemisjon en sterk utvikling. Efter siste meddelelse har denne orden nu 45 ordensprovinser med 670 klostre og 9561 medlemmer. Av disse er 1 kardinal, 17 erkebiskopper og biskopper, 3 apostoliske prefekter og 2 apostoliske administratorer. I det siste år er der utsendt 132 nye misjonærer, hvorav 13 til Palestina, 13 til India, 17 til Kina, 1 til Siam, 8 til Japan, 10 til Ildlandet, 10 til Patagonien, 8 til Paraguay, 6 til Brasilia, 5 til Ecuador og 29 til stater i Sydamerika, hvor der var prestemangel. Fra 1875, hvor de første misjonærer sendtes ut, er der i alt reist 2776 til misjonsmarkene. Av disse er 1228 døde, 591 lever men er ikke mer i aktiv tjeneste, og 957 står ennå på arbeidsfeltene.